

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงแนวคิดในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และบทบาทของศาลฎีกาต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยทรัพยากรป่าไม้ไม่ว่าจะเป็น การบังคับใช้มาตรการทางอาญาและการเยียวยาความเสียหายทางแพ่ง โดยผู้ศึกษาได้เสนอแนะแนวทางมาตรการทางกฎหมายและการตีความบังคับใช้กฎหมายของศาลฎีกาให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพปัญหาและเจตนารมณ์ของกฎหมายที่บัญญัติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการให้ความคุ้มครอง ป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้คงอยู่ตลอดไป

ผลการศึกษาพบว่า การบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายของศาลฎีกาในภาพรวมยังไม่สามารถให้ความคุ้มครอง ป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบังคับโทษทางอาญาของศาลฎีกายังมิได้มีการบังคับโทษอย่างรุนแรง กล่าวคือ การลงโทษอยู่ในระดับต่ำสุดของระวางโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ในแต่ละความผิด ทั้งการบังคับโทษของศาลฎีกายังมิได้มีการพิจารณาสภาพพื้นที่อนุรักษ์แต่ละแห่งว่ามีความสำคัญกว่าพื้นที่ป่านอกเขตอนุรักษ์ที่จะต้องบังคับโทษในระดับรุนแรงแตกต่างกว่าพื้นที่ป่าธรรมดาทั่วไป และการลงโทษนายทุน ผู้มีอิทธิพลรวมทั้งข้าราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาป่าไม้นั้น ยังไม่มีการบังคับโทษที่เด่นชัด ทั้ง ๆ ที่ควรลงโทษบุคคลเหล่านี้ให้ถึงระดับที่รุนแรงแตกต่างจากการลงโทษผู้กระทำผิดทั่วไปที่เป็นเพียงชาวบ้านธรรมดา สำหรับการตีความกฎหมายของศาลฎีกาในเรื่องที่สำคัญ ๆ นั้น ศาลฎีกามักจะตีความกฎหมายโดยยึดถือแนวความคิดที่ยึดเอามนุษย์เป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ยึดถือหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์เป็นสำคัญ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้ศึกษาเสนอแนะแนวทางให้ศาลฎีกานำมาตรการทางอาญามาใช้ในการลงโทษผู้กระทำผิดต่อกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ให้รุนแรงขึ้นพร้อมกับนำโทษปรับตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายมาใช้ควบคู่ไปกับการลงโทษจำคุก โดยเฉพาะผู้กระทำผิดที่เป็นอาชญากรสำหรับการทำลายป่า (forest crime) เช่น นายทุน ผู้มีอิทธิพลรวมทั้งข้าราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาป่าไม้นั้น ควรบังคับโทษจำคุกและปรับให้รุนแรงกว่าผู้กระทำผิดทั่วไป ทั้งได้เสนอแนะให้ศาลฎีกานำวิธีการเพื่อความปลอดภัยในเรื่อง ห้ามเข้าเขตกำหนดมาใช้บังคับแก่ผู้กระทำผิดด้วย นอกจากนี้ยังได้เสนอให้บังคับโทษการกระทำผิดในพื้นที่อนุรักษ์ให้รุนแรงกว่าการกระทำผิดในพื้นที่นอกเขตอนุรักษ์ ส่วนการตีความกฎหมายนั้นได้เสนอให้นำแนวคิดตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ยึดถือการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศเป็นสำคัญมาเป็นเครื่องช่วยในการวาง

หลักคำวินิจฉัย ไม่ควรตีความบังคับใช้กฎหมายโดยยึดถือแนวความคิดที่ยึดเอามนุษย์เป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ยึดหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์เป็นสำคัญมาใช้ สำหรับการเยียวยาความเสียหายทางแพ่งที่เกิดแก่ทรัพยากรป่าไม้ นั้น ได้เสนอให้มีการกำหนดค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ระบบนิเวศน์นอกเหนือจากการกำหนดค่าเสียหายที่เกิดขึ้นโดยตรงด้วย เพื่อให้การบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ ตามกฎหมายที่มีอยู่นั้นสามารถช่วยยับยั้งการกระทำความผิดและลดการสูญเสียหรือความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพยากรป่าไม้ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป